

HELSINGIN YLIOPISTO - HELSINGFORS UNIVERSITET		
Tiedekunta/Osasto – Fakultet/Sektion Teologinen tiedekunta	Laitos – Institution Kirkkohistorian laitos	
Tekijä – Författare Harri Ahonen		
Työn nimi – Arbetets titel Pitäjän hyödyllisin mies? Pehr Kalmin käsitys papiston yhteiskunnallisesta tehtävästä		
Oppiaine – Läroämne Suomen ja Skandinavian kirkkohistoria		
Työn laji – Arbetets art Pro gradu	Aika – Datum marraskuu 2005	Sivumäärä – Sidoantal 81 s.
Tiivistelmä – Referat		
<p>Turun akatemian ensimmäisen talousopinprofessorin Pehr Kalmin johdolla tarkastettiin vuonna 1757 väitöskirja aiheesta Mitä pappi voi tehdä talouden parantamiseksi? Muutamaa vuotta myöhemmin ilmestyi väitöskirja papiston mahdollisuuksista pastoraalilääketieteen alalla. Molemmat julkaisut käsitelivät papiston yhteiskunnallista tehtävää.</p> <p>Pehr Kalmin mukaan papisto saattoi toiminnallaan näyttää hyvää esimerkkiä seurakuntalaisilleen. Tarkoituksena oli, että säätyläiset, joihin papistokin kuului, olisivat itse kokeilleet tiloillaan uudenlaisia viljelymenetelmiä. Nähdessään pappiensa yritysten onnistuvan, Kalm uskoi talonpoikien seuraavan näiden esimerkkiä. Kalm toivoi, että talonpojat olisivat siten luopuneet valtakunnan taloutta uhkaavista vääränlaisista viljelymenetelmistä. Erityisesti kaskeamisen uskottiin uhkaavan valtakunnan suurinta resurssia, metsiä. Kalmin ajatukset papiston yhteiskunnallisesta tehtävästä perustuivat Johannes Browalliuksen ja Carl Linnæuksen aikaisempiin kirjoituksiin.</p> <p>Ruotsin valtakunta oli menettänyt suurvalta-asemansa Suuressa Pohjan sodassa. Vapaudenajalla poliittisen suurvalta-aseman sijaan ryhdyttiin tavoittelemaan taloudellista valtaa. Aseet taottiin englantilaisen fysiokratismien hengessä auroiksi. Taloudellisen nousun edellytyksenä oli valtakunnan omavaraisuus. Ruotsin uskottiin olevan luonnonvarojensa puolesta poikkeuksellisen rikas maa. Näiden luonnonvarojen selvittäminen edellytti luonnon tieteellistä tutkimista. Tämä johti tieteelliseen murrokseen, jonka tuloksena valtakunnan taloudellista hyötyä edistävät luonnontieteet nousivat Carl Linnæuksen ja Kuninkaallisen Tiedeakatemian johdolla kukoistukseen. Luonnontieteisiin kuului myös ”jumalainen talousoppi”. Taloudelliset uudistukset olivat ennen kaikkea uuden valtiopäiväpuolueen, hattujen ideologian mukaisia. Uutta aatevirtausta voidaan nimittää hyötypatriotismiksi.</p> <p>Pehr Kalm kuului hyötypatrioottien joukkoon. Hänen merkittävin tieteellinen saavutuksensa oli Tiedeakatemian tuella tehty tutkimusmatka Pohjois-Amerikkaan. Matkan tavoitteena oli silkinviljelyn aloittaminen Ruotsissa. Matkan jälkeen Kalm toimi Turun akatemian talousopinprofessorina. Vuonna 1757 hänet vihittiin papiksi. Kalm valitsi papin toimen nähtävästi taloudellisten syiden vuoksi. Kalm sai palkkapitäjästä tarvitsemansa lisätulot. Kalm oli myös Turun tuomiokapitulin jäsen.</p> <p>Kalmilla oli papiston yhteiskunnallisesta tehtävästä selkeä käsitys, joka näkyi paitsi hänen opetuksessaan myös hänen omassa työssään kirkkoherrana. Papin tehtävänä oli valtakunnan taloudellisen hyödyn edistäminen. Tässä mielessä papiston yhteiskunnallinen tehtävä ei lainkaan muuttunut suurvaltakaudelta vapaudenajalle siirryttäessä. Molempina aikoina keskusvalta määräsi tahdit, joiden mukaan papiston oli marssittava.</p>		
<p>oppihistoria : Ruotsi : 1700-luku valistus : papit hyödyn aikakausi : papit Pehr Kalm</p>		
Säilytyspaikka - Förvaringställe Teologisen tiedekunnan kirjasto		
Muita tietoja		